

ORĘDOWNIK POWIATOWY

POWIATU CHOJNICKIEGO

Wychodzi jeden raz w tygodniu.

Abonament miesięczny na pocztę 1 zł.
W razie wypadków spowodowanych
siłą wyższą, przeszkód w zakładzie
itp. wydawnictwo nie odpowiada za
dostarczenie pisma a abonenci nie
mają prawa domagania się niedostar-
czonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia przyjmuje Drukarnia
Dziennika Pomorskiego w Chojnicach.
Telefon nr. 44.
Ogłoszenia na stronie 2-lam. od
wiersza mm lub jego miejsce
20 gr.
Cena pojedynczego egzemplarza 40 gr.

Nr. 34

CHOJNICE, dnia 13. września

Rok 1930

Treść:

- 180 W sprawie kontroli i dezynfekcji wody.
- 181 Zatwierdzenie I. zastępcy Przełożonego Obszaru Dworskiego Twarożnica.
- 182 Zatwierdzenie I. zastępcy Przełożonego Obszaru Dworskiego Kamionka.
- 183 Zezwolenie na zbiórkę publiczną
- 184 Obrót dziczyzną w czasie ochrony.

180

W sprawie kontroli i dezynfekcji wody.

Rozp. Prezydenta Rzplitej Polskiej z dnia 16 marca 1928 (Dz. U. Nr. 32 poz. 310) o zaopatrywaniu ludności w wodę normuje sprawę budowy studzien i wodociągów.

Art. 3 wspomnianego rozp. mówi o mającem nastąpić wydaniu specjalnych przepisów co do warunków jakim powinna odpowiadać woda pod względem zdrowotnym. Do czasu opracowania tychże norm, celem zabezpieczenia dostarczenia i utrzymania wody w stanie zdatnym do użytku Min. Spraw Wewn. Okólnikiem Nr. 102 z dnia 25 czerwca wprowadza następujące zarządzenie w sprawie kontroli i dezynfekcji wody:

Wodociągi i studnie publiczne obowiązkowo powinny być poddane stałej i jak najczęstszej kontroli, zwłaszcza bakteriologicznej.

1) O ile woda zaopatrująca wodociąg lub studnię odpowiada w zupełności wymaganiom higieny, okresowe badanie bakteriologiczne wody jest

wystarczające dla kontroli, czy w budowie sieci wodociągowej względnie studni niezaszły jakiegokolwiek usterek.

2) Co do studzien, służących do użytku publicznego, lekarz urzędowy lub jego upoważniony zastępca, względnie sekretarz gminy, stosownie do mego zarządzenia, **dwa razy do roku** winien pobrać próbki wody i przesłać do badania bakteriologicznego.

3) Zakłady wodociągowe, używające wody powierzchniowej (rzecznej, stawowej), oczyszczanej zapomocą filtrów powolnych, filtrów szybkobieżnych lub innym sposobem z ewentualnem zastosowaniem dalszej dezynfekcji, wykonywać powinny zasadniczo codziennie a co najmniej dwa razy tygodniowo kontrolę wody we własnych laboratorjach. Próby winny być pobrane w miejscach, w skazanych w art. 3) Rozp. Prez. Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o zaopatrywaniu ludności w wodę (Dz. U. Nr. 32 poz. 310) tj. w miejscu a) ujęcia, b) filtrowania, c) w różnych miejscach sieci wodociągowej.

4) Wodę podejrzaną, zanieczyszczoną od zewnątrz przypadkowo lub z powodu wadliwej budowy, względnie popsucia się studni lub wodo-

ciągu, należy po dokonaniu naprawy odkazić, najlepiej zapomocą podchlorynu wapnia (Ca Cl_2) w następujący sposób: z zanieczyszczonej studni kopanej wyczerpać wodę w całej ilości, cembrowinę mechanicznie oczyścić z porostów i grzybów z dna usunąć muł zanieczyszczony, a na jego miejsce nasypać przepłukany piasek lub żwir.

Następnie cembrowinę dokładnie zlać roztworem podchlorynu wapnia w stężeniu 120 mgr. na 1 ltr wody. Po wypełnieniu się studni wodą do stałego poziomu i obliczeniu jej pojemności przygotować w stosunku 60 — 120 grm podchlorynu wapnia na 1 m³ wody (zależnie od stopnia zanieczyszczenia) roztwór w kilku litrach wody i wlać do studni, następnie dokładnie mieszać z wodą studzienną. Po 24 godz. wodę wyczerpać. Jeśli po ponownym wypełnieniu się studni woda posiada zapach chloru, należy ją powtórnie wyczerpać, aż do zniknięcia śladu chloru. Do odkazania metalowych rur pompowych lub wodociagowych używa się roztworu podchlorynu w silnym stężeniu (300 mgr na 1 ltr pojemności rury). Po kilku godzinach przepłukać rurociąg aż do uzyskania wody czystej bez domieszki chloru. Obecność chloru łatwo jest sprawdzić drogą chemiczną, dodając do szklanki wody kilka kropel rozcieńczonego kwasu siarkowego, kilka roztworu jodku potasu i krochmalu. W razie obecności wolnego chloru w wodzie, woda zabarwi się na niebiesko. Do użytku nadaje się tylko świeży i dobrze przechowany podchloryn wapnia. Na świetle i w środowisku cieplejszym środek ten ulega rozkładowi, wskutek czego opada procentowa zawartość czynnego chloru.

5) W kilka dni po odkazaniu wody należy zawsze pobrać próbkę wody i przesłać do kontrolnego badania bakteriologicznego. Jeśli w próbce wody odpowiednio pobranej, pochodzącej ze studni, odpowiednio zbudowanej i dokładnie odkazanej, stwierdzi się w dalszym ciągu obecność bakterji Coli, przyczyny zanieczyszczenia wody należy szukać w samych już złożach gruntowych, przepuszczających wodę zaskórną. Studnie takie mogą być w każdej chwili źródłem zakażenia i bezwarunkowo nienadają się do użytku.

6) W gminach, nieposiadających jeszcze własnych laboratoriów przy zakładach wodociagowych, kontrola wodociągów wchodzi w zakres działania Państwowego Zakładu Higjeny i filij tegoż i Państwowych Zakładów Badania żywności; co trzy miesiące gmina winna się zwracać do odnośnego zakładu pisemnie o wydelegowanie na miejsce fachowego funkcjonariusza, który winien pobrać próbki wody i częściowo badanie wykonać na miejscu w myśl okólnika Nr. H. 34472/3122/21 z dnia 30 listopada 1921 r.

7) W myśl obowiązujących przepisów koszty bakteriologicznego badania wody ponosi właści-

cieli wodociągu lub studni na dochód Skarbu Państwa. Wysokość taksy określa Rozp. Min. Spraw Wewn. z dnia 12 listopada 1929 (Dz. U. Nr. 78 poz. 584). Badanie wody pozostające w przyczynowym związku z wybuchem ostrej choroby zakaźnej, a także na użytek władz dozoru, a więc powiatowych i wojewódzkich władz administracji ogólnej, podobnie jak wszelkie badania przy ostrych schorzeniach zakaźnych, Państw. Zakład Higjeny i jego filje oraz zakłady badania żywności wykonywują bezpłatnie w myśl okólnika Nr. Org. 3148/2668/22 z dnia 16 października 1922 r.

POBIERANIE PRÓBEK.

Naczynia.

Do pobierania próbek potrzebne są flaszki pojemności 250 — 300 cm³ z otworem od 10 — 25 mm z doszlifowanym korkiem szklanym (na czas przejściowy można użyć do tego celu flaszek ze zwykłymi korkami) z pętlą drucianą lub bez kołoszyjki flaszki.

Wyjaławianie.

Naczynie szklane do kładanie wymyć (flaszki), opłókać przegotowaną wodą i wysuszyć. Następnie przytknąć lekko korkiem i na korek nałożyć kapturek z podwójnej warstwy papieru i przywiązać go kilkakrotnie sznurkiem dookoła szyjki. Następnie włożyć flaszki do puszek z metalu i kartonu z nakrywką szczelnie przylegającą i wajałować ją. W razie braku puszek owinać flaszki papierem tak, żeby żadne zanieczyszczenie z zewnątrz na jej powierzchnię. W tym celu ułożyć flaszki poziomo na arkuszu pakunkowego papieru od powiedniejszej wielkości i owinać ją dwukrotnie zaginając i zaciskając końce papieru na górnym i dolnym końcu flaszki, poczem jeszcze owinać podobnie w drugi papier i owijać znowu szyjkę sznurkiem.

Następnie tak przygotowaną flaszki należy poddać wyjaławieniu przez ogrzewanie jej w suchym powietrzu w temperaturze do 140° przez dwie godziny (np. w piecu piekarskim).

W ten sposób przygotowaną flaszki należy przechować w miejscu zabezpieczonym od kurzu i wilgoci aż do chwili pobrania próbki wody.

Sposoby pobierania próbek.

1) Gdy zbiornik wody ma stały odpływ (studnie wytryskowe, źródła ujęte rurą odpływową), odwinąć należy ostrożnie flaszki z papieru i ujmawszy jedną ręką za dno flaszki drugą ostrożnie wyjąć korek, ujmując go poprzez papierowy kapturek, i trzymać go tak aż do pobrania wody, nie dotykając zupełnie ręką szyjki aby nieuległa zanieczyszczeniu. (Naturalnie przed pobraniem na-

leży ręce dokładnie wymyć mydłem aby i tak uni knąć ew. zanieczyszczenia. Wodę wypływającą po brać szybko do 2/3 pojemności flaszki, przytknąć szybko korkiem i znowu kapturek owiązać sznurkiem.

2) Tam gdzie woda niema stałego odpływu (np. studnie pompowe lub kurki wodociągowe) należy pompować względnie puszczać wodę w ciągu 10 — 20 minut i dopiero wówczas pobrać próbkę jak w pk. 1.)

3) Do pobierania próbek z większych głębokości (jeziora, rzeki studnie i zbiorniki głębokie używa się przyrządu ESMARCHA to jest kolbki którą możemy zamknąć i otworzyć przy pomocy łańcuszków w dowolnej głębokości pod wodą.

4) Do pobierania wody z potoków rzek, zbiorników płytkich i ścieków, jak również z wypływów trudniej dostępnych bardzo dobrze nadaje się flaszka z pętlą drucianą na szyjce. W tym celu należy dokładnie opalić koniec kleszczy żelaznych (np. kowalskich) odsłonić górną część flaszki i wyjąć korek w sposób jałowy to znaczy nie dotykając go ręką a tylko przez kapturek. Następnie chwycić koniec pętli drucianej kleszczami, a po usunięciu reszty papieru — nie dotykając flaszki bezpośrednio palcami — pobrać próbkę wody i po tem natychmiast włożyć korek i owinąć go kapturem.

5) Ze studni kołowrotowej i żurawkowej pobrać próbkę ze zbiornika najlepiej ze świeżo napełnionego wiadra.

Przesyłanie próbek.

Pobraną próbkę należy bezwzględnie wysłać do Państwowego Zakładu epidemiologicznego okładając o ile możliwości flaszkę lodem i włożyć ją do puszki blaszanej i tak przesłać.

(Dla powiatu chojnickiego: Państwowy Zakład Higieny w Toruniu).

Podając powyższe do wiadomości i wykonania polecam panom Sołtysom by przygotowali sobie odpowiednią ilość flaszek, wyjąłowili je w sposób wskazany rozporządzeniem, aby bezwzględnie w razie potrzeby można było pobrać próbkę wody i przesłać ją w sposób należyty do badania. Przy każdej sposobności będę ja i lekarz powiatowy sprawdzał czy i w jaki sposób powyższe zarządzenie zostało wykonane.

STAROSTA POWIATOWY

p. o. (—) Dr. Zaleski.

RADCA WOJEWÓDZKI.

181

Zatwierdzenie I zastępcy przełożonego obszaru dworskiego Twarożnica.

Z mocy § 125 ordynacji gminnej z dnia 3 lipca 1891 r. zatwierdziłem Pana Gize Romualda z Twarożnicy na I zastępcę Przełożonego Obszaru Dworskiego Twarożnica w powiecie chojnickim, co niniejszem podaję do publicznej wiadomości.

Chojnice, dnia 5 września 1930 roku.

STAROSTA POWIATOWY

p. o. (—) Dr. Zaleski.

RADCA WOJEWÓDZKI.

II 1299/30 W. P.

182

Zatwierdzenie I zastępcy przełożonego obszaru dworskiego Kamionka.

Z mocy § 125 ordynacji gminnej z dnia 3 lipca 1891 roku zatwierdziłem Pana Kreutzingera Romana z Kamionki na I zastępcę przełożonego obszaru dworskiego Kamionka w powiecie chojnickim, co niniejszem podaję do publ. wiadomości.

Chojnice, dnia 5 września 1930 roku.

STAROSTA POWIATOWY

p. o. (—) Dr. Zaleski.

RADCA WOJEWÓDZKI.

II 1283/30 W. P.

183

Zezwolenie na zbiórkę publiczną.

Pan Wojewoda Pomorski zezwolił p. Maksymilianowi Kitowskiemu z Czerska na urządzenie zbiórki publicznej przez zbieranie datków pieniężnych i w naturze u mieszkańców na obszarze Województwa Pomorskiego w czasie od dnia 16 sierpnia 1930 roku do dnia 1 października 1930 roku na odbudowę zniszczonego przez pożar gospodarstwa.

Zbierający winien mieć listy ze stronami numerowanymi liczbą bieżącą, zaopatrzone pieczęcią urzędową miejscowej władzy bezpieczeństwa i porządku publicznego (burmistrza), która poświadcza jednocześnie ilość stron.

Każdemu ofiarodawcy należy przedłożyć listę celem zapisania wysokości złożonej ofiary po kwitowania własnoręcznym podpisem.

Powyższe podaje do wiadomości

Chojnice dnia 4 września 1930 r.

STAROSTA POWIATOWY

p. o. (—) Dr. Zaleski.

RADCA WOJEWÓDZKI.

Nr. III-HB-46.

wie dziesięciu dni od rozpoczęcia czasu ochronnego — sprzedawanie, kupowanie, przewożenie i przenoszenie objętej ochrony zwierzyny oraz świeżych skór tej zwierzyny, jak również podawanie takiej zwierzyny w jadłodajniach jest wzbronione.

Kto naruszy ten zakaz karany będzie grzywną do pięciuset złotych lub aresztem do sześciu tygodni, nadto zwierzyna lub świeże jej skóry ulegną konfiskacie na rzecz zakładów dobroczynnych.

Osoby pochwyczone na posiadaniu dzierzyny rzekomo zagranicznego pochodzenia winny taką okoliczność ponad wszelką wątpliwość udowodnić.

Powyższe podadza Panowie Burmistrzowie, Sołtysi i Przeł. Obsz. Dworskich do wiadomości publicznej w sposób praktykowany w danej miejscowości.

Chojnice, dnia 9 września 1930 r.

STAROSTA POWIATOWY:

p. o.

(—) Dr. J. Zaleski

Radca Wojewódzki

Lr III. J. b. 161

184

Obrót dzierzyną w czasie ochrony

W myśl art. 53 i 80 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr. 110 poz. 934, po upły-

Przed kilkunastu dniami zaginęła mi książeczka wkładowa nr. **G. 120.872 Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu** na imię **Bernada Czyżewskiego z Czerska**.

Bernard Czyżewski.

Ekspedycja samochodami

i transport mebli

Polecam mój samochód ciężarowy do transportów każdego rodzaju.

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7.

Tel. 6.

Tel. 6.

Farby!

Farby w proszku, do pokostu i farby wodne. Wyroby polskie i zagraniczne, wyważone na funy i w beczkach. **Pokosty** czyste i farby, fabrykat swojski i olenderski, farby gotowe, olejne farby lakierowe do użycia domowego, fachowo przyrządzone lakiery, pendzle, szablony, tapety.

Jak największy wybór tylko pierwszorzędnej jakości. Ceny umiarkowane.

Drogerja, Handel Farb
BRACIA HUBERT,

właśc. **JULIAN HUBERT**

Chojnice, Pom. Gdańska 18.

rok zał. 1894.

Tel. 219.

Za redakcję i dział urzędowy odpowiedzialny: Naczelny sekretarz Wydziału Powiatowego Józef Lipski.

Drukiem drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach.